

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii proiectului de act normativ

1. Descrierea situației actuale

Armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar cuprinde trei elemente principale: transpunerea – constând în adaptarea sau modificarea legislației naționale, astfel încât legislația Uniunii Europene să fie încorporată în sistemul național, implementarea - presupune stabilirea instituțiilor și bugetului necesar aplicării prevederilor legale și controlul aplicării noii legislații – constând în stabilirea mijloacelor de control necesare pentru asigurarea conformării corecte și în totalitate a legislației.

Statele membre și cele care urmează să adere la Uniunea Europeană au obligația ca până la data aderării să asigure transpunerea integrală a prevederilor comunitare în acest domeniu și să se asigure că implementarea și controlul aplicării legislației urmează a fi realizate pe deplin după aderare.

Legislația Uniunii Europene în domeniul protecției naturii cuprinde următoarele directive: Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice și Directiva 83/129/CEE privind importul în statele membre a pieilor de pui de focă și a produselor derivate din acestea și următoarele regulamente: Regulamentul (CE) 348/81 privind regulile comune pentru importul produselor derivate din balene sau din alte cetacee, Regulamentul (CE) 3254/91 privind interzicerea utilizării capcanelor de picior și a importului de blănuri și produse

obținute din animale capturate prin utilizarea capcanelor de picior sau a altor tipuri de capcane care nu sunt conforme cu standardele internaționale și Regulamentul (CE) 338/97 privind protecția speciilor de floră și faună sălbatică prin reglementarea comerțului cu acestea, cu modificările și completările ulterioare.

Cu toate că majoritatea prevederilor comunitare în domeniul protecției naturii au fost transpuse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.462/2001 și Legea nr.345/2006, o parte din prevederile comunitare au rămas netranspuse sau au fost transpuse incomplet sau incorect, făcând imposibilă aplicarea corectă a prevederilor comunitare. De asemenea, nu au fost stabilite autoritățile competente și sancțiunile specifice aplicării prevederilor regulamentelor din acest domeniu.

Experiența administrării ariilor naturale protejate în această perioadă a evidențiat faptul că anumite prevederi trebuie modificate sau detaliate, pentru a asigura o implementare eficientă a sistemului de protecție și conservare a biodiversității. În acest context și urmare a analizei situației existente a ariilor naturale protejate și în special a celei viitoare, ca rezultat al desemnării siturilor de interes comunitar ce vor face parte din rețeaua europeană de arii naturale protejate NATURA 2000, a fost reconsiderată constituirea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și Conservarea Biodiversității.

2. Schimbări preconizate

Ordonanța de urgență asigură transpunerea exactă și completă a definițiilor cuprinse în directivele mai sus menționate, au fost introduse articole noi privind procedurile de evaluare a impactului planurilor și proiectelor asupra ariilor naturale protejate, procedurile de aplicare a sistemului de derogare, stabilește sistemul de monitorizare a stării de conservare a habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de interes comunitar, precum și sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării prevederilor stipulate în regulamentele Comisiei Europene. De asemenea, au fost introduse noi anexe privind: speciile de păsări sălbatice a căror vânătoare este permisă, speciile de

păsări a căror comercializare este permisă și obiectivele principale de cercetare a stării de conservare a speciilor de păsări sălbatice.

Un aspect deosebit de important în transpunerea prevederilor comunitare îl reprezintă stabilirea modalităților de consultare și raportare către Comisia Europeană, în lipsa cărora implementarea corectă este imposibil de realizat.

Ținând cont de raportul Băncii Mondiale referitor la finalizarea proiectului GEF/WB "Managementul Conservării Biodiversității" și de opiniile Comisiei Europene exprimate direct și prin intermediul reprezentanților proiectelor PHARE twinning privind întărirea capacității instituționale în domeniul protecției naturii, noua Agenție Națională pentru Arie Naturale Protejate, instituție publică, se va înființa în subordinea autorității publice centrale pentru protecția mediului, finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat și va răspunde de administrarea tuturor ariilor naturale protejate, cu excepția Rezervației Biosferei "Delta Dunării". Astfel, administrarea ariilor naturale protejate se va realiza de structurile de administrare special constituite, cu personalitate juridică, aflate în subordinea și în coordonarea metodologică a Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate, de custozii aflați în coordonarea metodologică a Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate și de serviciile regionale din structura proprie a Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate pentru ariile naturale protejate ce nu necesită crearea de structuri speciale și care nu au fost luate în custodie.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Ordonanța de urgență stabilește restricții/condiționări în ceea ce privește planurile și proiectele ce pot avea un impact negativ asupra stării de conservare a habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună protejate.

3. Impactul social

Conservarea biodiversității în ariile naturale protejate va necesita, de fapt, menținerea și promovarea unor activități umane. Astfel, în aceste zone pot continua toate activitățile dacă acestea sunt realizate într-un mod durabil și nu afectează speciile și habitatele naturale protejate. Nu există restricții, ci mai degrabă recomandări și sprijin pentru utilizarea celor mai bune practici în agricultură, utilizarea practicilor prietenoase cu mediul în general, reconversia terenurilor pentru obținerea produselor BIO, practicarea turismului ecologic, etc. De asemenea, prezenta ordonanță de urgență stabilește și cadrul legal pentru acordarea de compensații proprietarilor sau concesionarilor de terenuri aflate în ariile naturale protejate, pentru acoperirea pierderilor economice suferite ca urmare a aplicării planurilor de management ale acestor zone.

4. Impactul asupra mediului

Ca o consecință a poziției sale geografice, țara noastră se bucură de existența unei biodiversități unice atât la nivelul ecosistemelor și speciilor, cât și la nivel genetic. Pe teritoriul României se reunesc nu mai puțin decât cinci regiuni biogeografice, dintre care două: cea stepică și cea pontică, reprezentând elemente noi adăugate la patrimoniul Uniunii Europene, marcând introducerea a numeroase noi tipuri de habitate naturale și specii.

Bogăția resurselor biologice din România și calitatea sa de important coridor pentru migrația și dispersia speciilor pot fi afectate de activitățile umane. Poluarea, îndiguirea râurilor, construcția de baraje și alte lucrări hidrotehnice, agricultura mecanizată, supraexploatarea resurselor naturale – în principal defrișările și braconajul, precum și alți factori au contribuit major la diminuarea diversității biologice de-a lungul timpului. Ecosistemele montane de o vulnerabilitate ridicată sunt pot să fie și ele periclitate datorită modalităților necorespunzătoare de dezvoltare a turismului și a infrastructurii asociate.

Ordonanța de urgență stabilește un sistem coerent și eficient de management al capitalului natural, în concordanță deplină cu prevederile comunitare în domeniu, având ca fundament faptul real că dezvoltarea sistemelor socio-economice se poate face numai pe baza sistemelor ecologice naturale și semi-naturale, distrugerea

acestora sau perturbarea funcțiilor lor specifice putând avea consecințe grave atât la nivel local sau regional, cât și global.

5. Alte informații

În cazul transpunerii incomplete sau a unei implementări neconforme a prevederilor comunitare, sancțiunile aplicabile statelor membre pot fi de ordinul a sute de mii de euro/zi de întârziere.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

În momentul de față nu se poate evalua impactul financiar asupra bugetului general consolidat, din următoarele motive:

- pentru acordarea de plăți compensatorii și scutirea de la plata impozitelor pe teren:
 - propunerile de situri Natura 2000 nu sunt încă definitive;
 - nu sunt stabilite planurile de management sau măsurile minime de conservare pentru fiecare arie naturală protejată;
 - nu se cunoaște ce suprafață din aceste arii este în regim de proprietate privată și dacă pe terenurile respective se vor aplica sau nu restricții de utilizare;
 - nu este stabilită modalitatea de calcul și de acordare a compensațiilor;
 - nu se cunoaște cine va prelua în administrare sau va concesiona terenuri în aceste zone;
 - informațiile menționate anterior nu pot fi obținute decât după intrarea în vigoare a acestui proiect de ordonanță de urgență a Guvernului;
- pentru funcționarea Agenției Naționale de Arii Naturale Protejate - nu se știe câte arii naturale protejate și din ce categorii vor fi preluate în administrare/custodie de terțe părți, iar acest lucru nu se poate stabili până când ordonanța de urgență nu își va produce efectele.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

Ordonanța de urgență asigură transpunerea completă și corectă a următoarelor acte comunitare:

a) Directiva Consiliului 79/409/CEE din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L103/25.04.1979, amendată de: Directiva Consiliului 81/854/CEE din 19.10.1981, pentru adaptarea Directivei 79/409/CEE ca urmare a aderării Greciei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L319/07.11.1981, Directiva Comisiei 85/411/CEE din 25.07.1985, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L233/30.08.1985, Directiva Consiliului 86/122/CEE din 8.04.1986 pentru adaptarea Directivei 79/409/CEE ca urmare a aderării Spaniei și Portugaliei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L100/16.04.1986, Directiva Comisiei 91/244/CEE din 6.03.1991, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L115/08.05.1991, Directiva Consiliului 94/24/CE din 8.06.1994 pentru amendarea Anexei 2 a Directivei 79/409/CEE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L164/30.06.1994, Directiva Comisiei 97/49/CE din 29.07.1997, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L223/13.08.1997, Regulamentul Consiliului (CE) nr. 807/2003 din 14.04.2003 pentru adaptarea la Decizia Consiliului 1999/468/CE a prevederilor referitoare la comitetele care asistă Comisia în exercitarea prerogativelor sale, descrise în instrumentele Consiliului adoptate prin procedura de consultare (unanimitate), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 122/16.05.2003, Actul de Aderare al Greciei, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L291/19.11.1979, Actul de aderare al Spaniei și Portugaliei, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L302/15.11.1985, Actul de Aderare al Austriei, Suediei și Finlandei, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C241/29.08.1994 (așa cum a fost adaptat de Decizia Consiliului 91/1/EC, Euratom, ECSC, JOCE nr. L1/01.01.1995) și de Actul referitor la condițiile aderării pentru Republica Cehă, Republica Estonă, Republica Cipru, Republica Letonă, Republica Lituaniană, Republica Ungară, Republica Malta, Republica

Polonă, Republica Slovenia și Republica Slovacă și adaptările Tratatelor de fondare ale Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 236/23.09.2003;

b) Directiva Consiliului 92/43/CEE din 21.05.1992 privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L206/22.07.7992, amendată de: Directiva Consiliului 97/62/CE din 27.10.1997 pentru adaptarea la progresul tehnic și științific al Directivei 92/43/CEE, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L305/08.11.1997, Regulamentul Parlamentului European și a Consiliului (CE) nr. 1882/2003 pentru adaptarea la Decizia Consiliului nr. 1999/468/CE a prevederilor referitoare la comitetele care asistă Comisia în exercitarea prerogativelor descrise în instrumentele care fac subiectul procedurii la care face referire Art. 251 al Tratatului CE, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. 284/31.10.2003, Actul de Aderare al Austriei, Suediei și Finlandei, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. C 241/29.08.1994 (așa cum a fost adaptat de Decizia Consiliului 91/1/EC, Euratom, ECSC, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L1/01.01.1995) și de Actul referitor la condițiile aderării pentru Republica Cehă, Republica Estonă, Republica Cipru, Republica Letonă, Republica Lituaniană, Republica Ungară, Republica Malta, Republica Polonă, Republica Slovenia și Republica Slovacă și adaptările Tratatelor de fondare ale Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 236/23.09.2003 și

c) Directiva Consiliului nr. 2006/105/EEC din 20 noiembrie 2006 privind adaptarea Directivelor 73/239/CEE, 74/557/CEE și 2002/83/CE din domeniul mediului, ca urmare a aderării Bulgariei și României, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 363 din 20.12.2006, amendată de Corigendumul Directivei Consiliului 2006/105/EEC din 20 noiembrie 2006 pentru adaptarea Directivelor 73/239/CEE, 74/557/CEE și 2002/83/CE din domeniul mediului, ca urmare a aderării Bulgariei și României, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 80 din 21.03.2007. De asemenea, asigură cadrul legal necesar aplicării următoarelor

regulamente ale Comisiei Europene: Regulamentul Consiliului (CE) nr. 348/81 privind regulile comune pentru importul produselor derivate din balene sau din alte cetacee, Regulamentul Consiliului (CE) nr. 3254/91 privind interzicerea utilizării capcanelor de picior și a importului de blănuri și produse obținute din animale capturate prin utilizarea capcanelor de picior sau a altor tipuri de capcane care nu sunt conforme cu standardele internaționale și Regulamentul Consiliului (CE) nr. 338/97 privind protecția speciilor de floră și faună sălbatică prin reglementarea comerțului cu acestea, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru realizarea unei concordanțe depline cu legislația comunitară din domeniu prin acest proiect de act normativ se abrogă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.462/2001, cu modificările și completările ulterioare, art. 2 punctele 7, 36, 37, 62, 63, 64 și 65, art. 50 alin. (1) și (2), art. 51 alin. (4¹), (5) și (6), art. 96 alin. (1) pct. 24, art. 103 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, precum și orice alte dispoziții contrare.

Deoarece la nivel mondial anul 2010 a fost stabilit ca an de referință pentru stoparea pierderii de biodiversitate, iar Uniunea Europeană și-a asumat o responsabilitate aparte pentru îndeplinirea acestui deziderat, pentru domeniul privind protecția naturii nu s-au acceptat perioade de tranziție. Astfel, România s-a angajat să transpună total și să își dezvolte capacitatea instituțională pentru implementarea și controlul aplicării legislației în acest domeniu până la data aderării.

Pentru încălcarea sau aplicarea neconformă a prevederilor comunitare, numai în anul 2005 au fost semnalate următoarele cazuri:

a) Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice:

- Aplicare incorectă
- Comisia a transmis Greciei o “opinie motivată” privind neimplementarea legislației pentru toate ariile mari de protecție specială avifaunistică.

- Curtea de Justiție a Comunitatilor Europene (CJCE) a condamnat:
 - Grecia (C -166/04) pentru nestabilirea unui regim legal de protecție capabil să asigure îndeplinirea obiectivelor de conservare a speciilor și habitatelor pentru situl “laguna Messolongi”;
 - Spania (C-135/04) pentru permiterea vânării unei specii de păsări în timpul reîntoarcerii la locurile de cuibarit;
 - Finlanda (C -344/03) pentru neîndeplinirea condițiilor stabilite de directivă pentru derogări în ceea ce privește vânatoarea din timpul primăverii a anumitor specii de rațe, Curtea precizând că noțiunile “*no alternative solutions*” și “*small quantities*” trebuie aplicate în mod riguros de Statele Membre și a subliniat importanța dovezilor științifice.

b) Directiva 92/43/CE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică

- Conformitate
 - Curtea de Justiție a Comunităților Europene a stabilit că anumite părți ale legislației UK și Gibraltarului nu sunt conforme cu prevederile directivei (C - 6/04). În speța C- 131/05, CJCE a stabilit că legislația UK are un domeniu de reglementare mai restrictiv în ceea ce privește interzicerea comerțului cu specii protejate.
 - Comisia Europeană a transmis Olandei o scrisoare de notificare formală, în baza art.228 TCE, pentru nerespectarea hotărârii CJCE (C -441/03) prin care Olanda era condamnată pentru transpunerea incorectă a anumitor părți din Directivele Habitate și Păsări.
 - Aplicare incorectă
 - Au fost transmise scrisori de notificare formală Belgiei, Franței, Greciei, Italiei, Olandei, Portugaliei, Spaniei și UK pentru monitorizarea inadecvată a eficacității protejării populațiilor de cetacee.
 - Comisia Europeană a transmis o “opinie motivată”:
 - Franței pentru desemnarea și protejarea insuficientă a siturilor ce adăpostesc o specie rară de păsări;

- Italiei și Portugaliei pentru nerespectarea art.4(4) din Directiva Păsări și art.6 (2) – (4) din Directiva Habitate;
- Belgiei – pentru măsuri inadecvate de protejarea a unei specii de hârciog amenințată cu dispariția datorită practicilor agricole intensive.
- Comisia Europeană a sesizat CJCE privind:
 - Spania pentru neclasificarea anumitor situri ca “arii de protecție specială avifaunistică” în provincia Catalonia, deși Spania mai fusese condamnată pentru neîndeplinirea acestei obligații la nivel național (C- 235/04);
 - Italia și Irlanda – pentru nerespectarea art.4(4) din Directiva Păsări și art.6 (2) – (4) din Directiva Habitate;
- Comisia Europeană a transmis Danemarcei o “opinie motivată”, în baza art. 228 TCE, pentru nerespectarea hotărârii CJCE (C -71/99) privind ndeîndeplinirea obligației de transmitere a listei exhaustive a siturilor propuse pentru situri de importanță comunitară.

Pentru aplicarea măsurilor prevăzute în prezentul proiect de act normativ, urmează să fie adoptate o serie de acte normative, după cum urmează:

- hotărâre a Guvernului, la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului, privind atribuțiile și competențele Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a ordonanței de urgență;

- hotărâri ale Guvernului pentru aprobarea planurilor de management și a regulamentelor rezervațiilor biosferei, parcurilor naturale și naționale;

- ordine ale conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului pentru aprobarea planurilor de management ale rezervațiilor științifice, monumentelor naturii, rezervațiilor naturale, zonelor umede de importanță internațională, siturilor patrimoniului natural universal, ariilor speciale de conservare, siturilor de importanta comunitară, ariilor de protecție specială avifaunistică, geoparcurilor;

- un act normativ pentru stabilirea modalităților de solicitare, de calcul și de acordare a compensațiilor ce se vor acorda proprietarilor sau concesionarilor de

terenuri din ariile naturale protejate, în termen de 90 de zile de la publicarea prezentei ordonanțe de urgență;

- ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului pentru reglementarea activităților de introducere a speciilor alohtone, de intervenție asupra speciilor invazive și de reintroducere a speciilor indigene menționate în anexele nr. 4 A și 4 B, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență;

- hotărâre a Guvernului pentru stabilirea sistemului de monitorizare a capturilor și uciderilor accidentale a speciilor strict protejate menționate în anexele nr. 4 A și 4 B, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență;

- ordine al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului, cu avizul Academiei Române, pentru stabilirea derogărilor de la prevederile art. 33 alin. (1), (2), (3), (4) și art. 37;

- ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului pentru aprobarea procedurii de înființare a centrelor de reabilitare și/sau îngrijire a exemplarelor cu dizabilități, a puilor orfani sau a exemplarelor confiscate ce aparțin speciilor menționate în anexele nr. 3, 4 A, 4 B, 5 B, 5 C, 5 D, 5 E și ale Regulamentului (CE) 338/97, în termen în termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență;

Instrucțiunile de aplicare a reglementărilor privind comercializarea speciilor de floră și faună sălbatică și a altor bunuri ale patrimoniului natural, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență

Secțiunea a 6-a

Consultări efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

Proiectul actului normativ a fost discutat și avizat de către Președintele Comisiei pentru Monumentele Naturii din cadrul Academiei Române. De asemenea, au avut loc discuții cu reprezentanți de la o serie de organizații nonguvernamentale care au transmis sugestii și comentarii (WWF, Milvus Group, Greenpeace, Societatea Română de Herpetologie, Rhododendron Environmental Association, Federația

Română de Speologie, Asociația Rangerilor din România), reprezentanți ai Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva și ai unor consilii județene.

La solicitarea expresă a ONG-urilor Clubul ecologic UNESCO Pro Natura și Centrul de Resurse Juridice, în data de 18 decembrie 2006 a fost organizată dezbateră publică a proiectului de ordonanță de urgență, dezbateră la care reprezentanții celor două ONG-uri nu au participat.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Menționăm că în elaborarea proiectului de ordonanță de urgență a fost respectată procedura prevăzută de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, proiectul de lege fiind afișat pe pagina de Internet a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor.

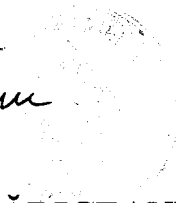
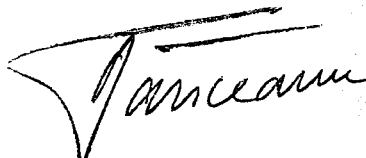
Secțiunea a 8-a

Măsuri de implementare

Pentru implementarea măsurilor prevăzute în prezentul act normativ, pe lângă structurile instituționale deja existente se va înființa Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate, instituție publică în subordinea autorității publice centrale pentru protecția mediului, fiind finanțată din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU